

Tevfik Fikret

- Őirler -

Yayın Tarihi:

9.4.2004

Yayınlayan:

Antoloji.Com Kültür ve Sanat

Yasal Uyarı: Bu ekitap, bilgisayarınıza indirip kayıt etmeniz ve ticari olmayan kiŐisel kullanımınız için yayınlanmaktadır. Şiirlerin kopyalanması, gerçek veya elektronik ortamlarda yayınlanması, dağıtılması Türkiye Cumhuriyeti yasaları ve uluslararası yasalarla korunmaktadır ve telif hakları temsilcisinin önceden yazılı iznini gerektirir. Bu doküman Antoloji.Com tarafından yayınlanmıŐtır. Antoloji.Com tüm bölümleriyle, Fikir ve Sanat Eserleri Yasası'na %100 uygun olarak yayın yapmaktadır.

Tevfik Fikret (1867 - 1915)

24 Aralık 1867'de İstanbul'da doğdu, 19 Ağustos 1915'te aynı kentte öldü. Asıl adı Mehmet Tevfik'tir. Çocuk yaşta annesinin ölümü ve babasının uzun yıllar sürgünde olması onu yaşamı boyunca etkiledi. Ortaöğrenimini önce Mahmudiye Rüştüyesi'nde, sonra da Galatasaray Sultanisinde yaptı. Burada Recaizade Ekrem'in öğrencisi oldu. Duygulu kişiliği onu genç yaşlarda şiire yöneltti.

1888'de Galatasaray'ı bitirdikten sonra Hariciye Nezareti İstişare Odası'nda (Dışişleri Bakanlığı Enformasyon Dairesi) kâtip olarak göreve başladı. Yeterince çalışmadan para aldığı gerekçesiyle buradan ayrıldı. Onun bu dürüst tutumu yaşamı boyunca çeşitli zamanlarda ortaya çıkacaktı. Daha sonra kısa bir süre sonra çeşitli memurluklarda bulundu. Ek iş olarak Ticaret Mekteb-i Alisi'nde hat ve Fransızca öğretmenliği yaptı. 1891'de Mirsad dergisinin açtığı şiir yarışmasında birinciliği kazanınca, edebiyat çevrelerinin dikkatini üstüne çekti. 1892'de Galatasaray Sultanisi'nin ilk bölümüne Türkçe öğretmeni atandı. 1894'te Hüseyin Kâzım Kadri (1870-1934) ve Ali Ekrem Bolayır'la (1867-1937) birlikte Malûmat dergisini çıkartmaya başladı. 1895'te hükümetin bütçede kısıntı yapma gerekçesiyle memur maaşlarının yüzde onunu kesmesine tepki olarak Galatasaray'daki görevinden istifa etti ve inzivaya çekildi.

1896'da, eski öğretmeni Recaizade Ekrem'in aracılığıyla Servet-i Fünun dergisinin yazı işleri yönetmenliğine getirildi. Aynı yıl Robert Kolej'e Türkçe öğretmeni olarak atandı. Bu dönemde Abdülhamid yönetimi aydınlar üstündeki baskısını giderek yoğunlaştırıyordu. Sansür ve jurnalcilik bütün hızıyla işliyordu. Tevfik Fikret o günlerde bir dost evinde okuduğu II. Abdülhamid'i eleştiren bir şiiri nedeniyle gözaltına alındı. Evi arandı, söz konusu şiir ele geçmeyince serbest bırakıldı. Bir süre sonra, bu kez ahlaki açıdan yıpratılmak için, Robert Kolej'deki bir çaya karısıyla birlikte gitmesi bahane edilerek yeniden göz altına alındı. Bütün bunlar ondaki 'inziva' düşüncesini daha da derinleştirdi. Bu düşünce, Servet-i Fünun öbür yazarlarınca da benimseniyordu. Bir ara hepsi birlikte Yeni Zelanda'ya gitmeyi, daha sonra Hüseyin Kâzım'ın Manisa'nın bir köyündeki çiftliğine yerleşmeyi düşündüler. Ama Fikret'in 'Yeşil Yurt' şiirinde de açıkça görülen bu sıla ütopyası ve birlikte yaşama özlemi bir türlü gerçekleşmedi. Servet-i Fünun'cular arasında görüş ayrılıkları başlamıştı. Bazıları dergiden ayrıldılar. Bir süre sonra Fikret de derginin sahibi ile anlaşamayarak yazı işleri yönetmeliğini bıraktı.

Bütün zamanını Robert Kolej'de geçirmeye başladı. 1901'de 'inziva' düşüncesini gerçekleştirmek amacıyla Rumelihisarı'nda Robert Kolej'in yamacında, planlarını kendi çizdiği Aşyan adlı evi yaptırmaya başladı. Bugün

Tevfik Fikret Müzesi olan Aşyan 1905'de tamamlandı. Fikret, eşi ve oğlu Haluk'la birlikte buraya yerleşti. Çok az insanla görüşüyor, toplumcu bir tavırla kavga şiirleri yazıyor, bunlar İstanbul'da elden ele dolaşıyordu. 'Sis', 'Sabah Olursa', 'Bir Lahza-i Taahhur' bu dönemin ürünleridir. Bu arada babasının, arkasından da, çok sevdiği kızkardeşinin yaşamlarını yitirmesi ve evinin Abdülhamit'in haber alma örgütüne sürekli gözetlenmesi onu büyük ölçüde etkiledi. Bu dönemde, özgürlük getireceğine inandığı İttihat ve Terakki'yi destekliyordu. 1908'de de, II.Meşrutiyet'in ateşli savunucuları arasına katıldı.

Meşrutiyet'ten sonra 'inziva'sından çıktı, eski arkadaşlarıyla barışarak, Hüseyin Kâzım ve Hüseyin Cahid'le birlikte Tanin gazetesini kurdu. Ama, gazete İttihad ve Terakki'nin yayın organı durumuna getirilmek istenince buna karşı çıkıp, Hüseyin Cahid'le kavga ederek oradan da ayrıldı. Yeni Yönetimin önerdiği maarif nazırlığı görevini de geri çevirdi. Bu göreve getirilen Abdurrahman Şeref'in çağrısıyla, Galatasaray Sultanisi'nin müdürü oldu bir süre önce yanmış olan okulun onarımını üstlendi. Bu arada, toplantı salonunu mescidin üstüne yaptırdığı gerekçesiyle tutucu basının ağır eleştirilerine uğradı. O günlerde 31 Mart Olayı patlak verdi. Fikret olayı protesto amacıyla önce kendini okulun kapısına zincirle bağlattı, ertesi günde istifa etti. Ancak öğrencilerin ve maarif nazırı Nail Bey'in ısrarlarıyla tam yetkili olarak göreve döndü. Ama sekiz ay sonra, yeni maarif nazırı Emrullah Efendi'yle anlaşamayarak bir daha dönmemek üzere Galatasaray'dan ayrıldı. Darülmuaallimin ve Darülfünun'daki görevlerinden de istifa etti ve yeniden Aşyan'a çekildi. Artık, İttihad ve Terakki İktidarına da muhalif olmuştu. 1912'de meclisin kapatılması üzerine, bu olayı meclisin 1878'de (Hicri tarihle 1295'te) kapatılmasına benzeterek 'Doksan Beşe Doğru' şiirini yazdı. Bunu 'Han-ı Yağma', 'Sancak- Şerif Huzurunda' gibi şiirler izledi. Bu kez de İttihad ve Terakki'nin fedailerince izlenmeye başlandı. Modern pedagoji ilkelerine uygun bir okul açmak, yeni bir edebiyat dergisi çıkartmak gibi tasarıları olduysa da bunları gerçekleştirmedi. O günlerde, ağır şeker hastalığına yakalanmış olduğu anlaşıldı. 1914'te kolu şiştiği için bir ameliyat geçirdi. Tedaviye yanaşmaması sonucunda hastalığı iyice artarak ölümüne neden oldu.

Gençlik dönemindeki şiir denemelerinden sonra, Galatasaray'da Fransız şiiriyle tanışan kendi şiir bireşimini aramaya başlamıştır. Le Parnasse Contemporain dergisi çevresinde toplanan ve Parnasçılar olarak anılan şairlerden, özellikle de François Coppé'den etkilenmiştir. 1907'de çıkan Rübab-ı Şikeste'de topladığı şiirlerinde görülen şiir anlayışında ve ses arayışında bu şairlerin etkisi olduğu düşünülebilir. Fransız edebiyatındaki 'Şiirsel yazı' türünün etkisiyle dize sonlarını değişik fiil kipleriyle ya da fiilsiz bağlayan şiirleri, beyit bütünlüğünü kırıp düzeyi özgür bırakışı, aruz ölçüsünün katı kalıplarını genişletmiştir. Müstezat kalıbında yazdığı şiirlerindeki bu tür denemelerin, Türk şiirinde serbest nazma geçişi kolaylaştırdığı söylenebilir. Rübab-ı Şikeste'deki 'Sis', 'Sabah Olursa', 'Hemşirem İçin', 'İzled ' gibi toplumsal konulara ağırlık veren şiirlerin yanı sıra, günlük konuşma diline yatıştığı 'Balıkçılar' ve benzeri şiirlerinde izlenimci bir hava görülür. Ama, 'Balıkçılar' dakiyalın söyleyişe bütün şiirlerinde rastlanmaz. Servet-i Fünun'cuların çoğunda görülen dil seçkinciliği, onun şiirinin de özelliğidir. Osmanlıca-Türkçe sözlüklerde sözcük kullanımına örnek verilirken çoğunlukla Fikret'in şiirlerinden alıntı yapılması da bunun kanıtıdır. Onun, şiirini zedeleyen bu tutumu, müzikal anlatımı öne çıkartmış, ama bazı şiirlerini de yer yer söylev havasına sokmuştur.

Fikret'in doğa şiirlerinde, doğayla neredeyse örtüşmeye varan bir uyum vardır. 'Yağmur ' şiiri, yağmur damlarının cam üstüne düşüşünü andıran bir sesle kurulmuştur. Fikret'in betimlemelerindeki ayrıntı ustalığı onun ressam kişiliğiyle de ilgilidir. Şiirlerindeki karmaşık dil resimlerinde görülmez. Çoğu tablosunda yalın bir ayrıntı arayışı göze çarpar. Pastel renklere ağırlık verisi, şiirlerindeki hüznü söyleyişi anımsatır. Güleriz Ağlanacak Halimize adlı kendi portresinde ve aşyan tablosunda ise stilize bir anlatım vardır.

Eserleri:

Şiir kitapları: Haluk'un Defteri (1914), Tarih-i Kadim (1928)

Ağustos Böceği İle Karınca

Karıncaı tanırırsınız
Minimini bir hayvandır
Fakat gaayet çalışkandır
Gaayet tutumludur, yalnız
Pek hodgamdır, bu bir kusur:
Hodkam olan zalim olur.

Bir gün ağustos böceği
Tembel tembel ötüp durmak
Neticesi aç kalarak
Karıncadan göreceği
Bürudete bakmaz, gider
Bir lokma şey rica eder
Der ki: - Acıyınız bize
Coluk çocuk evde açız
Ianenize muhtacız.
Karınca bir yüreksize
Layık huşunetle sorar:
- Aç mısınız? Ya o kadar
Uzun, güzel günler oldu.
O günlerde ne yaptınız?
Böcek inler: - Açız, açız
Bakın benzim nasıl soldu
O günlerde gülen, öten
Sazla, sözle eğlenen ben
Bugün bakın ne haldeyim!
Vallah açız, billah açız,
Halimize acıyınız!
Karınca eğlenir: - Beyim,
şimdi de rakedin, ne var?
'Yazın çalan kışın oynar.'

Tevfik Fikret

Balıkçılar

- Bugün ağız yine evlatlarım, diyordu peder,
Bugün ağız yine; lakin yarın, Ümid ederim,
Sular biraz daha sakinleşir... Ne çare, kader!

- Hayır, sular ne kadar coşkun olsa ben giderim
Diyordu oğlu, yarın sen biraz ninemle otur;
Zavalılık yine kaç gündür işte hasta...

- Olur;
Biraz da sen çalış oğlum, biraz da sen çabala;
Ninen baban, iki miskin, biz artık ölmeliyiz...
Cocuk düşündü şikayetli bir nazarla: - Ya biz,
Ya ben nasıl yaşarım siz ölürseniz?

Hala
Dışarda gürleyerek kükremiş bir ordu gibi
Döğerti sahili binlerce dalgalar asabi.

- Yarın sen ağları gün doğmadan hazırlarsın;
Sakin yedek biraz ip, mantar almadan gitme...
Açınca yelkeni hiç bakma, oynasın varsın;
Kayık çocuk gibidir: Oynuyor mu kaydetme,
Dokunma keyfine; yalnız tetik bulun, zira
Deniz kadın gibidir: Hiç inanmak olmaz ha!

Deniz dışarda uzun sayhalarla bir hırçın
Kadın gürültüsü neşreyliyordu ortalığa.

- Yarın küçük gidecek yalnız, öyle mi, balığa?
- O gitmek istedi; 'Sen evde kal!' diyor...
- Ya sakın
O gelmeden ben ölürsem?

Kadın bu son sözle
Düşündü kaldı; balıkçıyla oğlu yan gözle
Soluk dudaklarının ihtizaz-ı hasirine
Bakıp sükut ediyorlardı, başlarında uçan
Kazayı anlatıyorlardı böyle birbirine.
Dışarda fırtına gittikçe pür-gazab, cuşan
Bir ihtilac ile etrafa ra'seler vererek
Uğulduyordu...

- Yarın yavrucak nasıl gidecek?

şafak sökerken o, yalnız, bir eski tekneçiğin
Düğümlü, ekli, çürük ipleriyle uğraşarak
ilerliyordu; deniz aynı şiddetiyle şırak -
şırak döğüp eziyor köhne teknenin şişkin
Siyah kaburgasını... Ah açlık, ah ümid!
Kenarda, bir taşın üstünde bir hayal-i sefid
Eliyle engini guya işaret eyleyerek
Diyordu: 'Haydi nasibin o dalgalarda, yürü!'

Yürür zavallı kırık teknecik, yürür; 'Yürüme,
Nasibin işte bu! Hala gözün kenarda... Yürü!'
Yürür, fakat suların böyle kahr-ı hiddetine
Nasıl tahammül eder eski, hasta bir tekne?

Deniz ufukta, kadın evde muhtazır... ölüyor:
Kenarda üç gecelik bar-ı intizariyle,
Bütün felaketinin darbe-i hasariyle,
Tehi, kazazede bir tekne karşısında peder
Uzakta bir yeri yumrukla gösterip gülüyor;
Yüzünde giryeli, muzlim, boğuk şikayetler...

Tevfik Fikret

Bana Kimsin Diye Sorma Meleğim

Bana kimsin diye sorma meleğim
Pek güzel dinle de izah edeyim
Nam-ı naçizime `Fikret' derler
Şi're de nisbetimi söylerler
Kaldığım varsa da gah ekmeksiz
Kalmadım şimdiye dek mesleksiz
Nur bekler gibi nisf-ı şebde
Bekledim on iki yıl mektebde
Sonra çıktım ne için bilmeyerek
Bu da bir cilve-i baht olsa gerek
Bab-ı Ali'ye müdavimlendim
Ehl-i namus diye mimlendim
Şimdi bir hayli eser sahibiyim
`Ahmed Ihsan'da musahhih gibiyim
Saye-i lutf-i cihan-banide
Hocayım Mekteb-i Sultani'de...

Tevfik Fikret

Bir İim Su

Güzel oban, bir içim, bir yudum su testinden
Bugün sıcak yine pek, sanki ortalık yanıyor

Güzel ocuk senin olsun hayatım istersen
Niçin gözüme sana baktıkça böyle yaşılanıyor?

Güzel oban, ne kadar tatlı söylüyorsun sen
Yalan da olsa içim doğru söyledin sanıyor

Güzel ocuk, bana bak, aldatır mıyım seni ben?
İçin bu yaşları boş anlıyorsa aldanıyor!

Güzel oban, bir içim, bir yudum su testinden
Bugün sıcak yine pek, sanki her yanım yanıyor!

Tevfik Fikret

Doksan Beşe Doğru

Bir devr-i şeamet, yine çiğnendi yeminler;
Çiğnendi, yazık, milletin ümmid-i bülendi!
Kanun diye topraklara sürtündü cebinler;
Kanun diye, kanun diye kanun tepelendi...

Eyvah! Otuz üç yıl o zehir giryeleriyle,
Hüsranları, buhranları, ehvali, melali,
Amal-ü devahisi ve sulh-ü seferiyle
Bir sel gibi akmış, mütevekkil, mütehalı...
Yazsın bunu tarih-i iber hatt-ı zeriyle!

Ey bir dem-i rüya gibi geçmiş kara günler,
Bir lahza edin seyr-i cahiminizi tekrar;
Dönsün bize o derin nazra-i muğber...
Heyhat! Otuz üç yıl, otuz üç yıl bütün ekdar
Heyhat! Ne bir ders, ne bir fikr-i mukarrer
Silmez fakat elvahını tarih-i muanit;
Doksan beşi aç! Gölgesi bir tac-ı harisin
Saklar mütelaşi, müteredit, mütemerrit
Evca-ı şebengizini bir yevm-i habisin.
Hala o vesavis, o desayis, o mefasit.

Hala o şebin zeyl-i temadisi bu ezlam;
Hala o cehalet, o tecahül ve o techil;
Hala vatan hissesi bir tude-i alam;
Hala düşünen başlara hep latme-i tenkil,
Hala sıritan dişlere hep lokma-i inam!
Hala tarafıyyet, hasabiyyet, nesebiyyet;
Hala: 'Bu senindir, bu benim!' kısmeti cari;
Hala gazap altında hakikatle hamıyyet...
Hep dünkü terennüm, sayıdan, saygıdan ari;
Son nağmesi yalnız: Yaşasın sevgili millet!

Millet yaşamaz, hakka tahassürle solurken
Sussun diye vicdanına yumruklar inerse;
Millet yaşamaz, meclisi müstahkar olurken
İğfal ile, tehdit ile titrer ve sinerse;
Millet yaşamaz maşer-i millet boğulurken!

Kanun diyoruz; nerde o mescud-i muhayyel?
Düşman diyoruz nerde bu? Hariçte mi, biz mi?
Hürriyetimiz var, diyoruz, şanlı, mübeccel;
Düşman bize kanun mu? Ya hürriyetimiz mi?
Bir hamlede biz bunları, kahrettik en evvel.

Bir hamle-i mahnum-i tagallüple değıştik
Hürriyeti şahsiyyete, kanunu gurura;
Heyhat! Otuz üç yıl geri düştük ve mühlik
Yoldan şu nedametli ve gafletli mürura
Bişüphe o humma-yi cünun oldu muharrik,
Ey millete bir sille olan darbe-i münker,
Ey hürmeti kanunu tepen sadme-i bidad,

Milliyeti, kanunu mukaddes tanıyan her
Vicdan seni lanetle, mezelletle eder yad...

Düşün sana meyyal-i tahakküm eğilen ser
Kopsun seni -bir hak diye- alkışlıyan eller

1912

Tevfik Fikret

Haluk'un Bayramı

Baban diyor ki: 'Meserret çocukların, yalnız
Çocukların payıdır! Ey güzel çocuk, dinle;
Fakat sevincinle
Neler düşündürüyorsun, bilir misin? ... Babasız,
Ümitsiz, ne kadar yavrucakların şimdi
Siyah-ı mateme benzer terâne-i İdi!
Çıkar o süsleri artık, sevindiğin yetişir;
Çıkar, biraz da şu öksüz giyinsin, eğlensin;
Biraz güzellensin
Şu ru-yı zerd-i sefalet... Evet meserrettir
Çocukların payı; lâkin sevincinle
Şevinmiyor şu yetim, ağlıyor... Halûk, dinle!

Tevfik Fikret

Haluk'un İnanci

Bir yaratıcı güc var, ulu ve akpak,
kutsal ve yüce, ona vicdanla inandım.

Yeryuzu vatanım, insanı soyu milletimdir benim,
ancak böyle düşünenin insan olacağına inandım.

Seytan da bizim cin de, ne şeytan ne melek var;
dünya dönecek cennete insanla, inandım.

Yaradılıştan evrim hep var, hep olmuş, hep olacak,
ben buna Tevrat'la, İncil'le, Kuran'la inandım.

Tekmil insanlar kardeşi birbirinin... Bir hayal bu!
Olsun, ben o hayale de bin canla inandım.

İnsan eti yenmez; oh, dedim içimden, ne iyi,
bir an için dedelerimi unuttum da, inandım.

Kan şiddeti besler, şiddet kanı; bu düşmanlık
kan ateşidir, sonmeyecek kanla, inandım.

Elbet şu mezar hayatı zifiri karanlığın ardından
aydınlık bir kıyamet günü gelecek, buna imanla inandım.

Aklın, o büyük sihirbazın hüneri onunda
yok olacak, gerçek dışı ne varsa, inandım.

Karanlıklar sönecek, yanacak hakkın ışığı,
patlayan bir volkan gibi bir anda, inandım.

Kollar ve boyunlar çözülüp, bağlanacak bir bir
yumruklar şangırdayan zincirlerle, inandım.

Bir gün yapacak fen şu kara toprağı altın,
bilim gücüyle olacak ne olacağına... İnandım.

Tevfik Fikret

Han-ı Yağma

Bu sofracık, efendiler - ki iltikaama muntazır
Huzurunuzda titriyor - bu milletin hayatıdır;
Bu milletin ki mustarip, bu milletin ki muhtazır!
Fakat sakın çekinmeyin, yiyin, yutun hapır hapır...

Yiyin efendiler yiyin, bu han-ı iştiha sizin,
Doyunca, tıksırınca, çatlayıncaya kadar yiyin!

Efendiler pek açsınız, bu çehrenizde bellidir
Yiyin, yemezseniz bugün, yarın kalır mı kim bilir?
Bu nadi-i niam, bakın kudumunuzla müftehir!
Bu hakkıdır gazanızın, evet, o hak da elde bir...

Yiyin efendiler yiyin, bu han-ı iştiha sizin,
Doyunca, tıksırınca, çatlayıncaya kadar yiyin!

Bütün bu nazlı beylerin ne varsa ortalıkta say
Haseb, neseb, şeref, oyun, düğün, konak, saray,
Bütün sizin, efendiler, konak, saray, gelin, alay;
Bütün sizin, bütün sizin, hazır hazır, kolay kolay...

Yiyin efendiler yiyin, bu han-ı iştiha sizin,
Doyunca, tıksırınca, çatlayıncaya kadar yiyin!

Büyükülüğün biraz ağır da olsa hazmı yok zarar
Gurur-ı ihtiamı var, sürur-ı intikaamı var.
Bu sofrta iltifatınızdan işte ab u tab umar.
Sizin bu baş, beyin, ciğer, bütün şu kanlı lokmalar...

Yiyin efendiler yiyin, bu han-ı iştiha sizin,
Doyunca, tıksırınca, çatlayıncaya kadar yiyin!

Verir zavallı memleket, verir ne varsa, malını
Vücudunu, hayatını, ümidini, hayalini
Bütün ferağ-ı halini, olanca şevk-i balini.
Hemen yutun düşünmeyin haramını, helalini...

Yiyin efendiler yiyin, bu han-ı iştiha sizin,
Doyunca, tıksırınca, çatlayıncaya kadar yiyin!

Bu harmanın gelir sonu, kapıştırın giderayak!
Yarın bakarsınız söner bugün çitirdayan ocak!
Bugünkü mideler kavi, bugünkü çorbalar sıcak,
Atıştırın, tikiştirin, kapış kapış, çanak çanak...

Yiyin efendiler yiyin, bu han-ı iştiha sizin,
Doyunca, tıksırınca, çatlayıncaya kadar yiyin!

Tevfik Fikret

İzler

Kabinde her dakîka Őu ulvî tahassürün
Minkâr-ı âteŐini duy, dâimâ düşün:
Onlar niçin semâda, niçin ben çukurdayım?
Gülsün neden cihan bana, ben yalnız ağlayım?...
Yükselmek âsmâna ve gülmek ne tatlı Şey!

Bir gün Őu hastalıklı vatan canlanırsa... Ey
Müştâk-ı feyz ü nûr olan âtî milletin
Meçhul elektrikçisi, aktâr-ı fikretin
Yüklen, getir -ne varsa- biraz meskenet-fiken,
Bir parça rûhu, benliĐi, idrâki besleyen
Esmar-ı bünye-hîzini; boş durmasın elin.
Gör dâimâ önünde esâtîr-i evvelin
Gökten dehâ-yı nârı çalan kahramânını...

Varsın bulunmasın bilecek nâm-ü Őanını.

Tevfik Fikret

İZLER

Kabinde her dakîka Őu ulvî tahassürün
Minkâr-ı âteŐini duy, dâimâ düşün:
Onlar niçin semâda, niçin ben çukurdayım?
Gülsün neden cihan bana, ben yalnız ağlayım?...
Yükselmek âsmâna ve gülmek ne tatlı Şey!

Bir gün Őu hastalıklı vatan canlanırsa... Ey
Müştâk-ı feyz ü nûr olan âtî milletin
Meçhul elektrikçisi, aktâr-ı fikretin
Yüklen, getir -ne varsa- biraz meskenet-fiken,
Bir parça rûhu, benliĐi, idrâki besleyen
Esmar-ı bünye-hîzini; boş durmasın elin.
Gör dâimâ önünde esâtîr-i evvelin
Gökten dehâ-yı nârı çalan kahramânını...

Varsın bulunmasın bilecek nâm-ü Őanını.

Tevfik Fikret

Kimseden Ümmid-i

Kimseden ümmid-i feyz etmem, dilenmem perr-ü-bal
Kendi cevvim, kendi eflakimde kendim tairim,
İnhina tavk-ı esaretten girandır boynuma;
Fikri hür, irfanı hür, vicdanı hür bir şairim.

Tevfik Fikret

Sabah Olursa

Bu memlekette de bir gün sabah olursa, Haluk,
Eğer bu memleketin sislenen alın yazısı
Direnci, dinç bir elin güçlü, canlılık verici
Dokunmasındaki titremle silkinip, şu donuk,
Şu paslanan yüzü halkın biraz gülerse... -- O gün
Ben ölmemiş bile olsam, hayata pek ölgün,
Pek az ilişkim olur kuşkusuz; -- o gün benden
Ümidi kes; beni kötrüm ve boş muhitimde
Bütün acımla unut; çünkü kör, topal, tükenik
Bakışlarım seni geçmişte görmek ister; sen
Bütün etin, kemiğin, kimliğinle yarısın:
Ve şarkılar gibi hep hep kulaklarımda sesin...

Evet, sabah olacaktır, sabah olursa, geceler
Geçer, kıyamete dek sürmez; en sonunda bu gök
Bu mavi gök size bir gün acır; usanma sakın.
Hayata neş'e güneştir, usanç içinde kişi
Çürür bizim gibi... Siz, ey yarın uzaylıların
Küçük güneşleri, artık birer birer uyanın!
Tükenmez özlemi vardır ufukların ışığa,
Işık, ışık... Bugünün işte ruhu, özlemi bu;
Silin bulutları, silkin o korku gölgesini,
Koşun ışıklar içinden o kutlu kurtuluşa.
Ümidimiz bu; ölürsek de biz, yaşar mutlak
Vatan sizinle şu zindan karanlığından uzak!

Tevfik Fikret

Sancađ-ı Şerif Huzurunda

Ey rayet-i Peygamber, ey ümmid-i ahiri
Milyonla kulubun;
Ey nefha-i gaybiye-i nusret, ki safiri
Vecd- aver olur ruhuna şarkın ve cenubun;
Kudsiyyet-i feyzinle açıl, rengini göster,
Varsın soluk olsun

Bir hahzacık ey seyf-i cihad, oyna kınından,
Aksın koyu kanlar;
Vadeyiyor Allah, olacaktır sana kurban
İslam'a ihanet düşünen can-ü cihanlar.

Gafil medeniyyet, seni en sonra muhakkak
Hüsran ile tetvic edecek akl-i tebahın

Allahına şükret:
Şükret ve maasine olup taib-ü nadim,
Haktan talep-i ecr-i cihad et... Ne saadet,
Rabbin ne saadet ki, bugün din uğruna
Emvalimi verdim;
Rabbim ne saadet, ne saadet ki yolunda
Emvalimi, eşgalimi, amalimi verdim.

Artık yürürüm... avn-i Hüda meşal-i rahım,
Biazm-ü iradet;
Peygamberimin sancağı oldukça penahım.

Elbet benimdir ebedi savn-ü selamet
Artık yürürüm... Yıldırım insin beni yakmaz,
Boğmaz beni tufan;
Ben hıfz-ı melaikteyim, elbette bırakmaz
Onlar beni düşmanlara, yoktur buna imkan.
Gözler yumulu, sine açık, can müteselli,
Vicdansa pür-ümmid.

Ben Rabbime doğru
Her an müteveccih, mütevekkil ve saburum,
Ölsem de ne mutlu bana, kalsam da ne mutlu!

1915 (Son Şiiri)

Tevfik Fikret

Sen Olmasan

Sen olmasan... Seni bir lahza görmesem yâhûd,
bilir misin ne olur?
Semâ, güneş ebediyyen kapansa, belki vücûd
bu leyl-i serd ile bir çare-i te'ennüs arar,
ve bulur;
fakat o zulmete mümkün müdür alıştırmak
bütün güneşle, semâlarla beslenen rûhu,
bu rûh-i mecrûhu? ..

Sen olmasan... Seni bulmak hayâli olsa muhâl,
yaşar mıyım dersin?
Söner üfûlüne bir lahza kaa'il olsa hayâl;
soğur, donar, kırılır senden ayrılınca nazar;
ne hazin
gelir hayât o zaman vücûda, hem rûha!
Yaşar mıyız seni kaybetsek âah ben, kalbim,
bu kalb-i muztaribim? ..

Sen olmasan... Bu samimi bir itiraf işte:
Sen olmasan yaşamam;
Seninle râbitamız hoş bir iytilâf işte;
fakat bu râbita haalî mi ruhu ezmekden? ..
Akşam
gurûba karşı düşündüm sükûn içinde bunu:
Fena değil sevişip ağlamak, fakat heyhât,
bükaye değse hayât! ..

Tevfik Fikret

Sis

Sarmış ufuklarını senin gene inatçı bir duman,
beyaz bir karanlık ki, gittikçe artan
ağırlığının altında herşey silinmiş gibi,
bütün tablolar tozlu bir yoğunlukla örtülü;
tozlu ve heybetli bir yoğunluk ki, bakanlar
onun derinliğine iyice sokulamaz, korkar!
Ama bu derin karanlık örtü sana çok lââyık;
lâyık bu örtünüş sana, ey zulümler sâhası!
Ey zulümler sâhası... Evet, ey parlak alan,
ey fâcialarla donanan ışıklı ve ihtişamlı sâha!
Ey parlaklığın ve ihtişamın beşiği ve mezarı olan,
Doğu'nun öteden beri imrenilen eski kıralıçesi!
Ey kanlı sevişmeleri titremeden, tiksinden
sefahate susamış bağrında yaşatan.
Ey Marmara'nın mavi kucaklayışı içinde
sanki ölmüş gibi dalgın uyuyan canlı yığın.
Ey köhne Bizans, ey koca büyüleyici bunak,
ey bin kocadan artakalan dul kız;
güzelliğindeki tâzelik büyüğü henüz besbelli,
sana bakan gözler hâlâ üstüne titriyor.
Dışarıdan, uzaktan açılan gözlere, süzgün
iki lâcivert gözünle ne kadar canayakın görünüyorsun!
Canayakın, hem de en kirli kadınlar gibi;
içerinde coşan ağıtların hiç birine aldırış etmeden.
Sanki bir hâin el, daha sen şehir olarak kuruluyorken,
lânetin zehirli suyunu yapına katmış gibi!
Zerrelerinde hep riyakârlığın pislikleri dalgalanır,
İçerinde temiz bir zerre aslâ bulamazsın.
Hep riyânın çirkefi; hasedin, kârgüdmenin çirkeflikleri;
Yalnız işte bu... Ve sanki hep bunlarla yükselinecek.
Milyonla barındırdığın insan kılıklarından
Parlak ve temiz alınlı kaç adam çıkar?

Örtün, evet ey felâket sahnesi... Örtün artık ey şehir;
örtün, ve sonsuz uyu, ey dünyanın koca kahbesi!
Ey debdebeler, tantanalar, şanlar, alaylar;
Kaatil kuleler, kal'ali ve zindanlı saraylar.
Ey hâtıraların kurşun kaplı kümbetlerini andıran, câmîler;
ey bağlanmış birer dev gibi duran mağrur sütunlar ki,
geçmişleri geleceklere anlatmaya memurdur;
ey dişleri düşmüş, sırttan sur kafilesi.
Ey kubbeler, ey şanlı dilek evleri;
ey doğruluğun sözlerini taşıyan minâreler.
Ey basık tavanlı medreseler, mahkemecikler;
ey servilerin kara gölgelerinde birer yer
edinen nice bin sabırlı dilenci gürûhu;
"Geçmişlere Rahmet! " diye yazılı kabir taşları.
Ey türbeler, ey herbiri velvele koparan bir hâtıra
canlandırdığı halde sessiz ve sadâsız yatan dedeler!
Ey tozla çamurun çarpıştığı eski sokaklar;
ey her açılan gediği bir vak'a sayıklıyan
vîrâneler, ey azılıların uykuya girdikleri yer.

Ey kapkara damlariyle ayağa kalkmış birer mâtemi
semböle eden harap ve sessiz evler;
ey herbiri bir leyleğe yahut bir çaylağa yuva olan
kederli ocaklar ki, bütün acılıklariyle somutmuş,
ve yıllardır tütme ne... çoktan unutulmuş!
Ey mîdelerin zorlaması zehirinden ötürü
her aşâlığı yiyip yutan köhne ağızlar!
Ey tabi'atin gürlükleri ve nimetleriyle dolu
bir hayata sâhip iken, aç, işsiz ve verimsiz kalıp
her nâmeti, bütün gürlükleri, hep kurtuluş sebeplerini
gökten dilenen tevekkül zilleti ki.. sahtadır!
Ey köpek havlamaları, ey konuşma şerefiyle yükselmiş
olan insanda şu nankörlüğe lânet yağdıran feryât!
Ey faydasız ağlayışlar, ey zehirli gülüşler;
ey eksinlik ve kaderin açık ifadesi, nefretli bakışlar!
Ey ancak masalların tanıdığı bir hâtıra: Nâmus;
ey adamı ikbâl kıblesine götüren yol: Ayak öpme yolu.
Ey silahlı korku ki, öksüz ve dulların ağzındaki
her tâlih şikayeti yapageldiğin yıkımlardan ötürüdür!
Ey bir adamı korumak ve hürriyete kavuşturmak için
yalnız teneffüs hakkı veren kanun masalı!
Ey tutulmıyan vaitler, ey sonsuz muhakkak yalan,
ey mahkemelerden biteviye kovulan "hak"!
Ey en şiddetlikuşkularla duygusu köşreşerek
vicdanlara uzatılan gizli kulaklar;
ey işitilmek korkusuyla kilitlenmiş ağızlar.
Ey nefret edilen, hakîr görülen millî gayret!
Ey kılıç ve kalem, ey iki siyasî mahkûm;
ey fazilet ve nezâketin payı, ey çoktan unutulan bu çehre!
Ey korku ağırlığından iki büklüm gemeye alışmış
zengin - fakir herkes, meşhur koca bir millet!
Ey eğilmiş esir baş, ki ak-pak, fakat iğrenç;
ey tâze kadın, ey onu tâkîbe koşan genç!
Ey hicran üzgünü ana, ey küskün karı-koca;
ey kimsesiz; âvâre çocuklar... Hele sizler,
hele sizler...

Örtün, evet, ey felâket sahnesi... Örtün artık ey şehir;
Örtün, ve sonsuz uyu, ey dünyanın koca kahpesi!

T.Fikret -18 Şubat,1317-

Tevfik Fikret

Tarih-i Kadim

İste, der, insanoğlunun geçmiş hayati bu.
Ve baslar bize maval okumaya.
Ninniler uydurup uyutur bizi
dedelerimizin derin boşluklar içinde, uzun,
zifiri karanlık hayatından.
Gösterir bize evvel zamanı,
tek doğru, en güzel örnek, der.
Bakarsın gelecek günlerin farkı yok gecen geceden.
Senin tarih dediğin iste budur,
alnında altı bin yıllık buruşuklar
ve bir o kadar da kuşku.
Bası geçmişe bir düşe değer,
sürünür ayağı bomboş bir geleceğe,
bir deri bir kemik,
ayakta zorla durur.

Ben hiç tiksinişmem ondan,
karsıma alırım onu arada bir,
anlat bakalım, derim, şu eskilerden.
Bir parça feylesofa benzer o,
bir parça sırtlana benzer,
berbat suratıyla da bir hortlağa.
Yoklar mezarını unutulmuş gecelerin,
baslar paslı, boğuk bir sesle
bir bana anlatmaya,
sirksiyle, ne olmuş ne bitmişse:
Hep yıkım üstüne yıkım,
acı üstüne acı!
Ne vakit geçse anlı sanlı bir ordu,
çöküverir ağır gölgesi bir bulutun,
kanlar yağar dört bir yana.
En basta bir kanlı bayrak.
Kanlı bir taç gelir arkasından.
Sonra araçlar sokun eder kan içinde:
Balta, topuz, yay, kılıç, mızrak,
mancınık, top, tüfek, sapan.
Arada, kanlı komutanlar ve savaş birlikleri.
En son alay esirler geçer.
Yenen bir kişiye yenilen on kişi,
çığneyen haklı, yignenen hapi yuttu.
Yıkımlara, acılara alkış tut,
yüksekten bakanlar önünde eğil,
insafla birdir aşşaglık ve namussuzluk,
dogruluk lafta, yürekte değil,
iyilik ayaklarda, kötülük kucaklarda.
Bir gerçek var, tek bir gerçek:
Eli kolu bağlayan zincir.
Bir tek şey var sözü gecen: yumruk.
Hak güçlünün, kotunun yani.
Uzun lafın kısası:
Ezmeyen ezilir!
Nerde bir şeref var, iğreti.

Nemde bir mutluluk var, yama.
Bir şeyin ne başına inan ne sonuna.
Din şehit ister, gökyüzü kurban.
Her yanda durmadan kan akacak,
durmadan her yanda kan!
İşte böyle inler, sayıklar o,
anlatır insanoğlunun bu belalı ömrü
ne yolda, nasıl sürdüğünü.
Bakarım iskeletin kanlar köpürür dişlek ağzında.
Duyarım sesinin titreyen kuyusunda
yankısını korkunç bir iniltinin,
ben de baslarım birdenbire titremeye,
toprak da tiksintiyle titremiş gibi gelir bana.
Savaşın gurultusu, patırtısı, indir artık
indir bu acıklı sahnenin perdesini!
Dinsin sonu gelmeyen bu karışıklık!
Sen de, gelenekçi iskelet,
yazdığın kara yazılara bir son ver,
aydınlığa susadık biz, aydınlığa susadık.
Uzun karanlıklar içinde uyumak isteyen mi var?
Bizden iyi geceler onlara,
bizden onlara iyi uykular!
Kimsin, ey gölge, kendinden geçmiş,
koşuyorsun karanlıklara doğru?
Kanla oynamış gibisin,
kırmış geçirmişsin insanoğlunu.
Sen buna kahramanlık mı dedin?
Onun koç'ku' kan ve hayvanlık be?
Şehirler çiğne, ordular dağıt,
kes, kopar, kir, sürükle,
ez, vur, yak ve yık.
Yalvarmalara yakarmalara bos ver,
gözyaşlarına iniltilere aldırma.
Ölümlle, acıyla doldur geçtiğin yeri,
ne ekin koç, ne ot koç, ne yosun.
Sonsun evler, surunsun insanlar orda bumda,
kalmasın alt üst olmayan hiçbir yer,
mezar taşına dunsun her ocak,
damlar çöksün yetimlerin başına.
Bu ne alçaklık böyle bu ne namussuzluk!
Hey bana bak, başbuğ musun ne?
Yerin dibine bat, cakanla gösterisinle!
Her başarı bir yıkım bir mezarlık,
iste bir yavrucak yatıyor surda,
ey cihangir, onu gör de utan!
Devril, bağımsızlığın eskimiş tahtı, devril,
nice acılar verdin bütün insanlara,
inim inim inlettin bütün insanları.
Parçalan, kararmış taç, tuz buz ol,
hep senin yüzünden yoksulluğu insanların.
Göz yaşından incilerin nemde hani?
Nasıl da yosun tutmuşlar, biç görse!

Eski çağlar nasıl kanmış size?
Ey kan içen kargalar,
butun karanlıklar sizinle dolu!
Artık yeter fikri susturduğunuz,
yerini hiç bir şey tutamaz bu dünyada
zincirsiz, kelepçesiz yaşamının.
Hadi gidin tarih korusun sizi,
-haydutlara en iyi sığınaktır gece-,
gidin, yok olun siz de o mezarlıkta.
İste müjdelerin en güzeli,
iste en gerçek özgürlük
düşümüzdeki gelecek çağlarda:
Ne savaş, ne savaşılan, ne salgın,
ne saltanat, ne yoksulluk, ne ezen, ne ezilen,
ne yakınma, ne de zulmün kahır,
ne tapılan, ne tapan,
ben benim, sen de sen!

Ey soyulan iskelet, kimse bilmeyecek zaman,
kimse bilmeyecek senin sayıp döktüklerini,
savaş ne, karışıklık ne, zafer ne, anlaşma ne?
Belki duyulmadık bir öykü,
belki korkunç bir masal.
Çok sürmez köhne kitap,
fikri gömen sayfaların
bugün olmazsa yarın yırtılacak.
Ama kim yapacak dersin bu isi?
Bu öyle büyük, öyle kocaman bir devrim ki,
hangi güç kalkar, ben yaparım der?
Yerlerin ve göklerin sahibi mi?
Tamam, iste oldu şimdi!
Yeri göğü elinde tutan o kibirli,
o somurtkan ve dokunulmaz.
Butun bu kavgalar onun yüzünden değil mi?
Gökyüzü, sen söyle,
yüzyıllarca sel gibi akan şu,
- şimdi esrik bir ağzın türküsü,
kuru sesi zindandaki bir adamın,
iç açan bir söz ya da yakan bir söz şimdi,
bir geniş 'oh!', bir derin 'eyvah!',
bir yakarış, bir övgü,
Simdi tüy gibi bir rüzgar,
Simdi ağzın bir kasırğa.
Dokunaklı bir yakınma şimdi,
sabredemeyen bir basa kakma,
bir titreme, bir can sesi,
bir savaş davulunun gümbürtüsü,
için için ağlaması çaresizliğin,
kahrın iyilik bilir kişnemesi,
bir söylev, apaçık, gürül gürül,
Simdi utangaç ve hasta bir yalvarış,
bir rahatlık bir iç sıkıntısı,

Simdi korkunç bir haykırma -
butun bu karman çorman gürültü patırtıyla
inleyen bos kubbe, sen söyle!
Sen ki her sesi yankılayansın,
söyle, bu bir suru bos çabalama içinde,
daha yukaçlardaki şu tanrı katına
hangi sesin yankısı varabilmiş ki?
Hangi dua kabul olmuş bugüne dek?
Binlerim seni, göklerin tanrısı,
din ulularından dinlerim seni:
'Ne benzer var, ne noksanı,
canlı ve olumsuz ve her şeye gücü yeten ve yüce.
Odur veren yiyeceği içeceği,
düşleri gerçek yapan o,
bilen, haberi olan, kahreden ve öç alan,
acı, kapalı her şeyi duyan ve anlayan,
el uzatan yoksullara ve çaresizlere,
her zaman her yerde bulunan ve her yeri gören...'
Seni böyle ovup duruyorlar iste.
Oysa senin en ustun özelliğin ne,
'Ortaksız' olusun değil mi?
Kaç ortağın var şu bataklıkta, bir bak.
Topu Olumsuz ve her şeye gücü yeten ve kahreden.
Ve topu ortaksız ve tek.
Ve topunun buyruğu yasağı ve saltanatı var,
ve topunun yukaçlarda bir gökyüzü.
Butun oradan gelir yüreğe doğan.
Topunun güneşi, ayı, yıldızları var,
ve topunun görünmez bir tanrısı.
Topunun adanan bir cenneti var,
ve topunun bir varlığı, bir yokluğu,
ve topunun saygıdeğer bir peygamberi.
Ve topunun cennetinde körpecik güzel kızlar yasar.
Ve topunun cehenneminde birer lokmadır insancıklar.
Tanrılar ne derse onu yapacak halk,
sabırla ve kahırla olacak iki büklüm.
Ama tanrılar ne derse onu yapacak.

nanasım gelmiyor bunların hiçbirine.
'Ne bileyim?' diyor kime sorsam.
Hepsi bir kuruntu mu bunların yoksa?
Belki aldanmak yasamanın bir gereği.
Belki de hepsi de doğrudur, kim bilir,
belki ben hiç bir şeyin farkında değilim,
karıştırmaktayım 'yok' la 'var' I.
Kusurum ne? Kuşkuda olmak mi?
Kuşku koşmaktır aydınlıklara doğru.
İnsan aklıdır eninde sonunda gerçeği bulacak olan.
Belki de yok olacağız bir gün topumuz birden.
Kim bilir, obur dünya belki de var.
Madem bu beden o olumsuzun isi,
ne diye kıvrandır durur bin türlü dert içinde?

Hadi diyelim aslimiz toprak bizim,
sen gel onu kederden bir çamur yap.
- her yeri kanla, göz yaşıyla dolu -
insaf be, bu kadarı da olur mu?
Sen gel hem yoktan var et,
sonra da ettiğini boz, kötüle.
Hiç bir yaramandan ummam bunu:
Yaradan yok eder, ama perişan etmez!

En zorlu düşmanın iste, tanrı,
boğmak ister seni ulu katında,
çok iyi tanırırsın sen o yılanı,
onun kızgın zehrinden bir vakitler bize
bir tadımlık vermiştin hani.
Kuşku! En zalim en güçlü düşman.
Bunu ya bildin ya koydun kafamıza,
ya da bilemedin isin nereye varacağını.
'şeytanlık, düzen, sapıklık' denen şey var ya,
bugün yerinden yurdundan edecek seni o.
Tapınagında ışıklarını söndürüyor,
elleriyle parçalıyor heykelini.
Sense, iler tutar yerin kalmamış,
göçüp gidiyorsun olanca gücünle.
Burçlarında yıkılmalar falan hani?
Nemde hani gümbürtüsü yıldırımlarının?
O kızgın soluğun hani nemde?
Ne cehennemlerinde bir kaynama var?
Ne büyük acını gören bir göz.
Ne de kulaklarda dokunaklı bir çınlama.
Oysa bir ufak parçası kopsa insanın,
bir sızlanma olur, duyulur bir ağlaşma.
Sen Yeryüzü ve Gökyüzü'ne göç gir de,
bir inilti bile duyulmasın ortalıkta.
Tam tersi, kahkahadan geçilmiyor.
Zaten yalana ağlasa ağlasa,
bir ikiyüzlüler ağlar,
bir de ahmaklar.

Tevfik Fikret

Tarih-i Kadime Ek

Molla Sırat'a

Paraya hiç dayanmayan bir şairmişim
Zangoçluk edermişim Protestanlara gider
Size edebi saygılarımı sunarım efendim
Yani yıldızlı bir kurşunun üstadına
Bilgin sairine yani İslam dininin
Molla Sırat hazretlerine yani
Lütfen bize ne güzel
Zangoçluğu yakıştırmışlar
Ama aldanmış olmayasın sakın üstadım
Müslüman oğluyum ne de olsa
Sen o güzel dini anlatma bana
O dinden senin kadar ben de anlarım
Ben de okudum o Tanrı kitabını
Yüreğe doğan o sözleri ben de dinledim
Ben de dolaştım sizin gibi cami cami
Tanrı önünde ben de oldum iki kat
Açılırdı hayalimde cennet yolu
Dolardı yüreğime cehennem korkusu
Ulu Tuba'ya ben de tırmandım
Ben de çıktım melekler katına
Ezani duydum mu bayılırdım
Nasıl koşardım o 'Tanrı' sesine!
Ben de tesbih çektim, dua ettim
Ben de namaz kildim oruç tuttum,
Hepsini yaptım halt ettim!
Çünkü ne dendiye inanmıştım
Kanmıştım senin kandıklarına
Bağlanmıştım körü körüne
Canımı adamıştım dinime canımı.
Tanrıyı da sevmiştim peygamberi de.
Ama onlar bu gün çok uzaklarda
Anladım ben asil gerçek nerde
Anladım Hanya'yı konyayı
Bizi hakka götüren yol başka
Senin su saydıkların var ya hani
Su şaşılacak şeyler hani doğaüstü
Onlar hep masal hep kafadan atma
Bugün hiç durmadan arıyor insan
Gitgide görüyor isin içyüzünü de
Senin hokkabazlar unutmuşlar geleceği
İsa ile Musa, aldatılan ve aldatan
O büyülü değnek, bir koca kuyruklu yalan
İşte insanoğlu bir yerde böyle sapık
Beserin böyle delaletleri var
putunu kendi yapar kendi tapar
Git ara kiliseyi, dolaş Kabeci
Can sesini duy, tekbiri dinle
Umduğun, beklediğin şeyler nerde hani
Ortada bir tek şey göreme
Şeytani da düzme, Allah'ı gibi

Buda'sı düzme, Ehrimen'i düzme, Yazdan'ı düzmece
Bir korkak kuşku yaratmış bunların topunu
Gölgeler baktım, gölgeler, gölgeler...
Sonra baktım bir karanlık uçurum
Haydi don geri, don geri, don, oğlum!
Ve beynimden vurulmuş gibi devrildim.
Simdi benim ne cennet, ne cehennem umurumda
Bakarım evrene, şaşar şaşar kalırım.
Ne tapılan tanırım, ne taptıran tanırım
Yaradılışın kuluyum ben artık
Ben yaradılışın kulu
Pıtrak gibi işte gökyüzünde mescitler
İşte onlara orda vicdanım secde eder
İşte benim bundan böyle tapınmam bu
İşte bundan böyle benim vaktim böyle geçer
Artık öyle rahat, öyle rahat ki içim
Ayırt edemem kendimi bir kayadan
Tapınmakta biraz minnacık bir kuşla
Bir ishal kuşu da, la il ilahe illallah der
Ben de la ilahe illallah derim
Ve doğruluk ve alçak gönüllülük ve sıkı dostluk
Ve el uzatma ve koruma ve insaf ve acıma
Ve sonra bir şaire zangoç dememek
İşte buyuran bunlar benim vicdanıma
Benim ayinim düşünüp yapmaktır
Benim dinim insan gibi yaşamaktır
İnanmışım: Taparım ben varlığa
Her kanat bana bir melek sesi getirir
Ne isim var peygamberle benim
Beni Hakka bir örümcek oturur
Kitabım iste yeryüzü kitabı
Bendedir iyilik, kötülük tohumu
Varırım hep böyle ta mezara dek
Yeniden dirilmek bizim nemize gerek
Taşır insanların hem aşkını, hem acısını
Bağrımdaki su deli, su ince yürek
İnsan gibi yaşamaktır bugün gerçek din
İnsan gibi yaşamak

Tevfik Fikret

Yağmur

YAĞMUR

Küçük, muttarid, muhteriz darbeler
Kafeslerde, camlarda pür ihtizaz
Olur dembedem nevha-ger, nagme-saz
Kafeslerde, camlarda pür ihtizaz
Küçük, muttarid, muhteriz darbeler...

Sokaklarda seylabeler ağlaşır
Ufuk yaklaşır, yaklaşır, yaklaşır;

Bulutlar karardıkça zerrata bir
Ağır, muhtazır dalgalanmak gelir;

Bürür bir soğuk, gölge etrafı hep,
Numayan olur gündüzün nisf-ı şeb.

Söner şimdi, manzur olurken demin
Hayulası karşımda bir alemin.

Açılmaz ne bir yüz, ne bir pencere;
Bakıldıkça vahşet çöker yerlere.

Geçer boş sokaktan, hayalet gibi,
itaban u puşide-ser bir sabi;

O dem leyl-i yadımda, solgun, tebah,
Surur bir kadın bir rıda-yı siyah

Saçaklarda kuşlar -hazindir bu pek! -
Susarlar, uzaktan ulur bir köpek.

Öter guş-ı ruhumda boş bir enin,
Boğuk bir tezağ-ı sukun u tanın;

Küçük, pür heves, gevherin katreler
Sokaklarda, damlarda pür ihtizaz
Olur muttasıl nevha-ger, nağme-saz
Sokaklarda, damlarda pür ihtizaz
Küçük, pür heves, gevherin katreler...

YAĞMUR
(Günümüz Türkçe'siyle)

Küçük, tekdüze, ürkek vuruşlar
Kafeslerde, camlarda titreşerek
Dürmadan türkü söyler, ağıt yakar
Kafeslerde, camlarda titreşerek
Küçük, tekdüze, ürkek vuruşlar

Sokaklarda seller ağlaşır
Ufuk yaklaşır, yaklaşır, yaklaşır;

Bulutlar karardıkca zerrelere bir
Ağır, olgun dalgalanma gelir;

Bir soğuk gölge çevreyi bürür,
Gündüzden geceyarısı görünür.

Söner Şimdi, görünürken demin
Maddesi karşımda bir alemin

Açılmaz ne bir yüz, ne bir pencere;
Bakıldıkça vahşet çöker yerlere.

Geçer boş sokaktan, hayalet gibi
Koşarak bir Çocuk, başı Ortülü

O sıra, andığım gece, solgun ve bitkin,
Sürür bir kara Carşafı bir kadın

Saçaklarda kuşlar - acıdır bu pek! -
Susarlar, uzaktan ulur bir köpek.

Oter ruhumun kulağında boş bir inilti,
Boğuk bir sessizlikle tınlamanın çelişkisi

Küçük, istek dolu, inci gibi damlalar
Sokaklarda, damlarda hep titreşir
Ezgi söyler durmadan, ağıt yakar
Sokaklarda, damlarda hep titreşir
Küçük, istek dolu, inci gibi damlalar...

Tevfik Fikret
(1897)

Tevfik Fikret